

ШУМАДИЈКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЊИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издаватель Любомиръ П. Ненадовићъ.

ТЕЧ. IV.

{ Овай листъ излази вторникомъ и петкомъ, цѣна му је за три мѣсца 4 цванцика. }

{ № 20 }

БЕЛА РУЖА.

(продужено.)

Дебела ова госпа, пружи смешећи се руку младој својој пратилници.

„Ако васъ молити смењь, драга Елена, чекајте ме у маломъ ономъ кабинету. Је се надамъ, да ће ми Робертъ после петъ минута мой одлазакъ дозволити.“

Младићъ одведе Елену врло учтиво до кабинета, отвори са завѣсама снабдѣвена стаклена врата истогъ, и пусти је унутра. Затимъ затвори врата, па се са угушенимъ уздисајемъ врати својој матери натрагъ.

„Ты си Роберте невесео, кадъ се сви твои гости веселе!“ рекне му она. „Уместо да се у сали указуешъ, обраћашъ џо твой позоръ единствено нашој сиротной Елени — шта ћу да мислимъ о томъ?“ Онъ јој се преко наслона њене столице сагне.

„Мати,“ запита исти, „заръ вамъ Елена јоштъ ништа повѣрительно саобщила ніе? — Заръ јоштъ једнако више ништа незнate о њој, осимъ што вамъ је докторъ казао?“

„Препорука онако достойногъ мужа довольна је, съне, да свако подозренъ разтера. А осимъ тога Елена се за ово пола године, што је кодъ насъ, оногъ повѣреня достойномъ показала, кое самъ я на њу положила. Она је мени више само другарица, коя ми време крати; она ми је садъ найнужнѣја пратилица постала. Но при свемъ томъ, ипакъ я немогу пропустити, да ти мою желю нејвимъ, да ты твоје поступање са томъ девойкомъ умѣришъ. То незахтѣва само твой положај, као поглавара трговачке фирме. „Симонићъ“ него је башъ и нуждно, ако желишъ да и мое одношење према њој исто остане. Я бы немалу жертву принела, кадъ бы се те девойке одрећи, и љишити морала. Господинъ Петерсонъ, богатый капиталистъ онай, пре краткогъ времена ясно ми је дао познати његове намѣре за Елену. Я се ипакъ немогу да рѣшимъ, да добро дѣте оно на то позорнимъ учинимъ; ал' ипакъ ћу учинити, Роберте, ако ты —“

„Ако я и далъ ю другчије сматрамъ, а не као вашу служкињу, ел'те?“ запита Робертъ подсмевателно.

„Ако се неоканешъ намѣре, да преко целе зиме овде останешъ. Дужностъ те у Хамбургъ зове, па я се надамъ, да ћешъ твојој дужности слѣдовати. Мы ћемо се

Роберте обширене о томъ говорити, јеръ ми је та стварь одъ врло велике важности.“

У овомъ тренутку отвори Ђорђе врата, пусти Франца, братучеда ове удовице, унутра, па врата опетъ затвори. Мати и синъ непознадоше овогъ дошавшегъ одма, кои своимъ простымъ, никако за баль приличнимъ одѣломъ иви у удивленъ приведе. Францъ се пакъ зачудио да и Роберта ту види, јеръ га је старый Ђорђе увѣравао да ће Францъ са теткомъ безъ сведока говорити. Онъ се поклони, ступи удовици ближе и полюби је почитанијемъ у руку.

„Доцнй а притомъ незватый гостъ!“ проговори онъ. „Госпожа Симонићъ опростиће сину брата њеногъ, што је онъ за неколико минута радости бала лишава.“

„Францъ!“ повиче зачућено удовица, загледавши се у бледогъ овогъ младића.

Млади пакъ трговацъ сртне поздравъ Францовъ јединимъ ладнимъ небрежљивимъ поклономъ, тако, да Францъ намѣру свою, да сирће руку рођаку свомъ пружи, у дѣйство и неприведе.

„Я самъ садъ путникъ,“ продужи онъ далъ, „случайно дознамъ да вы у радости ове ноћи јоштъ пливате, и да јоштъ поспали нисте, зато се и нисамъ затезао, да васъ за једанъ разговоръ замолимъ, кои је за мене важанъ, и кои можда и вами неће неповоланъ быти, почемъ васъ теткомъ мојомъ именовати смењь.“

„Мой је рођакъ зацело у нужди“ рекне Робертъ, поругателнимъ гласомъ, кои овога непріјатељску мисао према Францу ясно осведочи. „Ако је то, то онъ може уврень быти, да ће му наша помоћь, продуженъ пута олакшати“

„Роберте,“ проговори Францъ Озбекъ са тужнимъ гласомъ, „заръ јоштъ ніе време променуло твоје мнѣње о мени? Но я га и нећу на силу на моју ползу преиначити.“

„Тай бы трудъ узалуданъ и био!“ повиче Робертъ. Мое мнѣње о теби тако је тврдо, да те морамъ молити, да ми гостиликъ именуешъ у комъ се налазишъ, па да тамо помоћь очекуешъ, коју ћу ти а, безъ да ты за то молишъ, тамо послати.“

Францъ се сило стресе и устне му задржку, но ипакъ се онъ съ великомъ напрезањемъ задржи, и окрене се госпој Симонићъ:

„Я самъ съ томъ намѣромъ дошао, да се са сестромъ мoga доброгъ отца састанемъ; ако ли ме и она одбие, то я у кући мои єдиши сродника на овомъ свету, ништа выше тражити немамъ.“

Удовица је уплашено, напрасно ово преображенъ лица свогъ братића сматрала.

„Посѣтите ме опетъ сутра у подне!“ промрмља она. —

„Десетъ је минута доста, любезна тетко!“ моліо је Францъ съ видимимъ некимъ страомъ. „Я морамъ путовати —“

„Ево новаца!“ повиче Робертъ извадивши свою скучену и пуну кесу, и бацавши с предъ младогъ Осбека на патосъ. „Путуйте господине, путуйте съ милимъ ботомъ!“

„То је премного!“ повикне Францъ са загушенымъ гласомъ, и дрктећи цѣлимъ тѣломъ, ступи єданъ коракъ натрагъ. Роберте, ты си читковъ!“ приодода далъ са усјанимъ погледомъ, кои су његовомъ бледомъ лицу ужасанъ изгледъ давали. „Мени, мени бацашъ предъ ноге твою кесу као каквомъ просјаку? Я самъ хтѣо заборавити; но ты мое сећанъ силомъ подижешъ. —“

„А чега се то поминъ господинъ?“ запита Робертъ, ужасно разјреногъ Франца са поругателнимъ погледима мрећи га.

„Да половина тогъ имана, коимъ се господинъ Симонић предъ светомъ хвали, мени принадлежи! Есть, господине, я знамъ врло добро, да је мой отацъ нешто выше, него књиговодитељ свога зета био. У овогу су кеси украдены новци!“ Дода онъ гурнувши кесу ногомъ одъ себе. „Задржте ји вы, нека на вашој души гору као огань пакленый! Вашъ је отацъ старогъ свогъ књиговодитеља дао господскій саранити, све су новине пуне биле описивана сјајногъ оногъ погреба и смртне објаве, и његова се вѣрностъ явно спомнила, ал' новци његови остадоше тайно у каси. Кадъ самъ я мое право тражити почео, мене за безумна прогласе —“

„А я ћу тай прогласъ потврдити!“ рекне Робертъ ладно и спокойно. „Кој се усуђује мртваца у земљи посвати и безчестити, тай је безуманъ. Мати, ты си господаръ у кући, — я очекујемъ твоју заповѣсть, ако нећешъ ты, я ћу изићи изъ куће.“

Пуни образи удовице баху мало побледили, но са важнимъ смешенимъ проговори она:

„Сирома мой братанацъ има ту погрешну мысао, да је његовъ отацъ потайни ортакъ могъ покойногъ мужа био, онъ неће никако да вѣрује, да је онай само првий књиговодитељ био, и да је зато годишњу плату одъ хиљаду талира примао — лепъ новацъ за поединогъ човека. Но оканимо се сваће — правичностъ мужа могъ била је првећи позната, да је неможе єданъ лакомисленый човекъ тако лако упрати и оцрнити. Да се пакъ небы чинило, да самъ я рада, да съ поклонима стару погрѣшку оперемъ, то дижемъ мое руке сасвимъ одъ господина Франца — гдје је Елена? Ођу да идемъ да спавамъ.“

Она зазвони у једно звонце кое је поредъ ње, на једномъ асталчићу было. На тай гласъ отворе се врата одъ оногъ кабинета, и Елена изађе.

„Госпо! Госпо!“ повиче Францъ удовици са ужаснимъ усколебанемъ. И хтѣдне и далъ нешто говорити ал' напрасно, као да му се сво тѣло и душа окаменила, гледао је укочено у дошавшу Елену. Лютина матере и сына тако је велика била, да они садашњи станъ младе девойке, кое је нњивомъ сасвимъ наличило, ни примѣтили нису, као ни пуноважећи онай погледъ, коимъ је она у Франца погледала. У исти маја дала му је она са дрктећомъ рукомъ својомъ знакъ на белу ружу ону на прсима нњивомъ. Тай знакъ дѣјствовао је као какво чародѣјство на окаменљеногъ Франца; његове черте лица оживе, у ладносветлећемъ оку његовомъ укаже се суза, и, обе руке притиснувши на груди, трудно се напрасно появљене радостногъ чувства да угости. Са пречовечнимъ усиљавањемъ тражио је покоя. Но појављен је дражестногъ овогъ сушчества пресилно је на њега дѣјствовало, да ње мogaо слѣдства његова у себи затворити. Зато претисне обема рукама лице, и почне горко плакати. Сузе човека дирну и наиладније срце; господа Симонића, као и Роберта, нису могли плачућемъ овомъ свое сажалеви одреди. Обадвое су држали, да је ова брза промена у њему слѣдство намѣре госпога Симонића, који је она мало пре изговорила.

„Његовъ је разумъ заиста страдао!“ прошапће Роберте својој матери, но доста ясно, да је то поредъ нњи стоећа Елена чути и разабрати могла.

Елена погледа жестоко къ небу. Затимъ с чекала мирно на заповѣсти удовице. Осимъ необузданогъ движења груди њени, ње друго ништа могло издати она чувства која се у внутрености њеногъ срца волнује. Лице њено било је бледо ал' мирно.

Господа Симонића устане. „Дай руку, дјете мое!“ рекне тихо к' Елени. Ова је подномагала тромој госпи у ходу вѣномъ.

„Ты ћешъ Роберте овогъ господина тѣшити!“ дођа она, окренувши се одлазећи к' сину свомъ.

Но Роберте је то једва чуо; Елена, која му се у овомъ појавлену јоштъ хиљаду пута ленша указала, цѣло је његово сушчество обузела. Његови ватрени погледи, као да су хтѣли оно дражестно створен је прогутати.

И Францъ дигне главу, и оштро је гледао за обема женскињама, кое су полако к' вратима ишли. Нико осимъ Франца примѣтio ље, да је Елена и по други путъ на белу ружу која је љеће груди украсавала, знакъ дала. Врата се затворе, и Францъ и Роберте садъ су сами єданъ съ другимъ били. Мучно ћутанъ садъ наступи. Младији трговацъ ље моћи имао да свогъ сиротногъ рођака остави, који је са склопљенимъ рукама, као да је тихо богу се молио и са преображенемъ лицемъ на врата гледао, крозъ која су оне две изишле биле. Одъ єданпутъ као да се ље мogaо са силомъ чувства свои далъ борити, окрене се брзо къ рођаку свомъ, и счепа га за руку.

(продужиће се.)

БЕРБЕРИНЪ.

Господинъ. Шта има ново на Криму?

Берберинъ. Ново гробље. До садъ се једнако бояли и Руси и сајузници зиме, а садъ су почели да се бое

врућине. Мало сунце обасяло, а они већь дали се у бригу, шта ће быти кадъ обвлађају врућине, па почне они 100 хиљада мртви тѣлеса, што су на итињи и плитко са-ранјни, трунути. Нерачунају мртве конј. Јоштъ сада кадъ угрес сунце примѣчавају неку маглу по врју гробова, и некиј особитиј миришљ; и тако летосъ имамо се на-дати куги, која ће имати честъ ступити на упразнѣно ме-сто колере.

Господинъ. Ама теби нешто дана съ држће рука. Као да си одржао рѣчь што си казао да ћешъ да почнешъ да піешъ.

Берберинъ. Боже сахрани, нисамъ я піанъ, само самъ много певао піане песме, па може быти да самъ се одъ песама опіо; а вы знаете да се човекъ найвише опіе одъ піански песама и одъ млада лета. (полако пева.)

„Ништа на свету лепшега ніє,
Него у друштву када се піє,
Кадъ свако ютро и свако вече,
У друштву пуне чашице звече,
Када се безбрјжно накриве капе,
Када сви редомъ чаше изкапе.
Руйно онда се вино таласа,
А свакій пева изъ свога гласа:
Я ћу полазећи съ овога света,
Певати піанъ млада лета.
Ко годе хоће нека се стара,
Некъ зида куће, некъ тече пара.
Съ богатствомъ срећанъ неможешъ быти,
Ако неумешъ подобро пити.
Ко хоће нека новине чита,
Шта има ново?“ некъ вазданъ пыта.
Кадъ ће се Руси съ Турцима быти?
Безъ бриге я ћу све вино пити.

Господинъ. Доста, доста, немой выше да певашъ, него гледай да ме непосечешъ.

Берберинъ. Небойте се ништа господине, я да хоћу люде да сечемъ, а бы ишао на Кримъ. Тамо има много непосеченыхъ людь. Тамо є ока свинъкъ меса 4 цванцика а човечіе месо бадава, има га доста; тамо є ока црвеногъ вина 6 цванцика а за сто ока крви човечіе неда нико ни две паре. (Опетъ почне да пева.) „Ништа на свету лепшега ніє, него у друштву када се піје.

Господинъ. Болъ бы было да певашъ: Ништа на свету горега ніє; него берберинъ кадъ піанъ бріе.

Берберинъ. Я вамъ опетъ кажемъ да я нисамъ піанъ; истинија піо самъ мало нешто, одъ синоћи до ютросъ, али мы остали люди нисмо као вы господа да се тако одма опіемо, нама треба 24 сата као Краљићу Марку, да ће-нако піемо, па текъ онда да се може казати да смо піа-ни. Свакій човекъ колико выше потроши, поеде и попи-толико выше вреди. Човекъ некъ нерачуна да є оно што има у цепу његово, донде, докле годъ непотроши, јербо може напрасно умрети. Само оно што човекъ потроши оно є његово и нико му неможе одузети. Кадъ човекъ на вересију троши, то онъ продужава свой животъ, т. є. онъ кадъ умре преварјо є смртъ. Я немамъ ни жене ни деце, никди никога свога на овомъ свету, па како видимъ мало готовы новаца, я брже гledањ да поједемъ и по-

піемъ, јербо се боимъ да неумремъ, па оно мало новаца да неприпадне шпиталю. А друго пыти ніје греота, грео-та є ёсти господине, јербо збогъ ела изгубили смо рай а не сбогъ пића. Познато вамъ є да су Адамъ и Ева из-терани изъ Раја, што су ёли а не сбогъ тога што су пи-ли; а знаете и то, да є после людма за утѣху за изгубље-нимъ Рајомъ створено вино, да нѣмиме свою тугу блаже, и будите увѣрени да су люди добро надокнађени за изгу-блјеный Рај; јербо мало бы се нашло сада у свету люди кои бы се у Рај повратили гдѣ нема вина. И тако люди у пићу добили су оно, што є Адамъ збогъ ела изгубio.

— На свету овомъ међу людма има различногъ піанства, премда є све право и једно исто піанство. Ко се опіе Шам-паномъ тай ніје нимало піанъ. Ко се опіе Малагомъ и Мадеромъ тай є само весео, ко се опіе простимъ віномъ за тога кажу: накитио се; а ко се опіе ракомъ за тога кажу: отрескао се и опљокоао се.

Господинъ. Я те неразумемъ шта хоћешъ да кажешъ.

Берберинъ: Ето шта хоћу да кажемъ: за одвећъ ве-лику господу кадъ се опіо нико несме или неће да каже: піанъ є, него кажу: ніје ни мало піанъ него се претвара, и ко га непознае какавъ є веселякъ у друштву рекао бы да є піанъ. За мало мано господу кадъ се опіо кажу: ала є весео. За јоштъ манъ люде кадъ се опіо, обично гово-ри се накитио се, украсио се, напио се мало. А сиромаха и кадъ грозница увати, светъ се осврђе за нѣмъ па каже: гледай како се опіо. Чудноватъ є овай светъ госпо-дине. Мыслите вы кадъ годъ умире, да онъ жали што иде између овы зли люди? Ніје истина, онъ жали само што иде између пуни чаша, што оставля пунъ асталь сва-ке ђаконије. Жао му є што умире а ніје јоштъ кога свогъ ближњегъ упропастіо, што се ніје јоштъ комъ осветио, што ніје јоштъ кои сандукъ напунјо. Човекъ кои никдѣ ништа на овомъ свету нема, тай весело полази на онай светъ, и радує се да умре, у надежди да ће баремъ што годъ на ономъ свету нађи.

МИРОЋИЈА.

Календаръ ніје ништа друго него једна конта нашегъ живота; коју конту исплаћујемо свакій данъ, а незнамо ко-лика є суја, и колико є рачунъ. То є једна конта, коју човекъ ніје радъ да брзо изплати. Нема дана кадъ намъ се на рачунъ те сује неодбије по мало одъ живота. Чо-векъ што годъ выше живи, све манъ има да живи. Чо-векъ и непознае како се радује што му се смртъ прибли-живава. Многе чујемо где кажу: кадъ ће то лето већъ је-дан-путъ доћи? То толико значи, колико кадъ бы казао: кадъ ће ми се неколико месеци одъ живота одузети.

Смртъ є свршетакъ свјоја желя и свјоја послова. Смртъ ће тако грозна као што є люди представљају; докъ смо живи мы незнамо шта є смртъ, а они што су помрли, ни једанъ се ніје на њу потужио. Права смртъ то є старостъ. Човеку є определена природа да живи до 80 година, и ко умре у той години; за тога можемо рећи да му є дошла смртъ. А за све оне друге који умру пре него што до-живе 80 година, ніје смртъ крива. Или су сами криви или други предмети што су око њи. У нашемъ времену пра-ва смртъ — т. є. она која има заповесть да само старе

This image shows a dense grid of Japanese text, likely a crossword puzzle or a large block of Japanese writing. The text is arranged in a grid pattern with many horizontal and vertical lines of varying lengths. Some lines are single characters long, while others span multiple columns. The overall appearance is that of a complex Japanese text document or a specific type of Japanese puzzle.

© TPAHE HOBOKEN.